

Цетиње, 17. новембра

Сјутра ће се отворити сједнице Народне Скупштине, која се састаје у јесење засједање. Посланици се већ окупљају на Цетињу спремно, да сјутра отпочну свој рад са оном истом вољом и маром, који их је увијек до сада у пословању руководио.

Као и увијек, тако и овог пута ми ушпиремо своје погледе и наде на Народну Скупштину, јер смо научени да на њу гледамо с пуним поштовањем, које је она достојно до сада оправдавала својим прилежним радом и марљивим настојавањем да што више допринесе општој ствари.

И Народну Скупштину и народне представнике и у овом засједању очекују врло важни и корисни послови, које имају да посвршавају, и ми ни мало не сумњамо, да ће они све своје послове да обаве овако како то интереси Круне и Земље изискују у највећем складу и највећем реду, онако, како су то увијек до сада тачно и исправно вршили.

Ово је и пошљедње засједање изабраних посланика у периоди 1907-1910. г., те настају нови избори за нову скупштинску периоду.

Рад Н. Скупштине у овој скупштинској периоди, која се садашњим засједањем завршује, заслужио је сваку пажњу и признање, а чланови њени у испуњавању своје дужности и задатка сваку похвалу. Ако се за икоју скупштину може рећи да је била плодносна, несумњиво се то може рећи за Н. Скупштину у овој периоди. Она нам је донијела знатан број корисних и потребних закона, као што је и много допринијела напретку и бољитку наше земље и нашега народа. Са њеним радом био је свако задовољан, па и они сами могу бити задовољни што су тако лијепо и савјесно одговорили светом познву своме, који их је истина стао много труда и напора, али и који им је неминовно донио и опште признање. У томе напорном раду за добро и корист земље, за опште добро имали су и труда и напора, имали су и горкијех часова, као што је несумњиво било за вријеме анексије, али су они дочекали свијетлијех тренутака и радоснијех часова, који се ријетко доживљују, а још ређе манифестују: извршили су проглашење друге српске Краљевине, прогласили су Црну Гору за Краљевину и једног од најзаслужнијих српских владара за Краља.

Зато се у толико више и надамо да ће рад Н. Скупштине и у овом засједању бити крунисан успјехом и да ће служити на корист и опште добро и у то име наше народне посланике поздрављамо добродошлицом, кличући:

Срећан вам био рад!

Сабор Хрватске и Славоније

Оног истог дана када је сабор Хрватске и Славоније био отворен, његове су сједнице биле одложене на неодређено вријеме. И тако је народ Хрватске и Славоније и крај сабора остао без сабора.

Од 1906. г. ово је трећи пут како се сабор отвара, али слабо што ради. Властодршци нијесу никако у њему имали већине, којом би владали, па су сабор и распустили. На тај начин за ово четири године сабор се тринут састајао. Дванут је распуштан, трипут се избори вршили, а влада се четири пута мијењала. Овога пута саборске сједнице одложене су, да би се омогућио рад сабора.

Као што се зна, бан Томашевић на скорашњим изборима не само што није успио, да створи гуверnementалну странку, него није дошао ни до већине, која би му требала да ради у сабору. Зато је он још одмах послје избора, као и прије тога, покушао да склопи споразум са хрватско-српском коалицијом, са којом је, доласком на владу, успио раније да склопи пакт. Тај пакт је био разбијен због несугласица, које су између њега и коалиције настале. Из истих разлога ни доцније није могло доћи до споразума.

Пред сам састајак сабора бан је хитно до сједнице сабора одложио до 17. окт. м. ради чега је тражио и престанак странака на то, али су оне томе противне биле. Оне су условљавале за своје приближење бану питање о жељезничкој паргматици, због чега је бан ишао да се споразумије са угарском владом, али како није успио да задовољи опозиционе странке, то је сабор сазван и он се састао прошлог уторника.

Сабору је предсједавао најстарији посланик по годинама Еразмо Барчић и када је прочитан рескрипт о отварању сабора поједини посланици у име својих странака дали су изјаве. Потом је дошао бан и прочитао Ђесарово писмо, којим се сједнице сабора отварају и одлажу на неодређено вријеме!

Тако се политичко стање у Хрватској и Славонији још више замрсило и није претјерано ако се каже, да се политичко стање није скоро тако замрсило као сада.

Према самом рескрипту, сједнице сабора су одложене зато што нема у сабору влада већине са којом би могла да ради, а постоји оправдана нада, да ће се већина моћи створити пошто већина изабраних посланика стоји на истој легалној бази. Дакле ово одлагање би требало да омогући бану да дође до споразума са другим странкама како би саставио потребну већину.

Шта ће сад бити може се већ погодити. Бан хоће да и пошљедњи покушај учини. Хоће да поново уђе у преговоре са коалицијом. Хоће ли у томе успјети, у питању је. Прије има изгледа, да ће на неуспјех наћи пошто је коалиција огорчена због начина одлагања саборских сједница, што је проузроковало да између ње и бана буде још дубљи јаз, који се неће лако моћи премостити.

Споразум хришћана у Турској

Панисламски подвизи Младотурака, којима се иде на то, да се хришћани њима сасвијем потчине, не презајући ни од каквијех средстава као да ће опаметити хришћане у отоманској империји, да се једни другима приближе и да се хришћански елемент удружи како би могао успјешније да одољева навали Младотурака.

У томе правцу настала је већ и акција. Патријаршија је почела да ради на споразуму са егзархијом. У томе се дошло дотле, да је патријаршија већ изјавила готовост, да призна шизматичну самосталну бугарску цркву под условом, да егзархија патријаршији призна духовну урисдикцију и над егзархиским црквама.

На тај начин врховни главар обије цркве биће васељенски патријарх, а митрополити ће се одређивати према бројном стању: гдје су у већини патријаршисте биће и митрополит патријаршиски, а архимандрит егзархиски, а гдје су у већини егзархисти биће митрополит егзархиски, а архимандрит патријаршиски.

Тиме ће се хришћани у већој мјери приближити и нестати међусобне борбе, па ће према томе и лакше моћи да одговарају навали Младотурака, који својим панисламизмом иду на уништавање хришћана.

Преговори између патријаршије и егзархије воде се у велико и о резултату, који се буде постигао преговорима парочито пошто овај споразум засијеца дубоко и у наше интересе.

Писмо из Америке

Уштеда наших радника

Наш радни свијет у Америци не налази се ни у мало повољним приликама. Он то добро осјећа и свако то лако увиди, само што није ништа ко други ништа предузима да му у томе олакша.

Поред осталих недаћа његовијех видно мјесто заузима потреба за осигурање његове зараде. Зато му треба пружити прилике како би на сигуран и јевтин начин уштеду своју чувао или је слао у домовину.

Како је до сада било, то је свакоме од нас добро познато. Наш радник је морао да се за ту сврху обраћа првоме на кога је наишао и како је у томе пролазио, најбољи сведок су случајеви са разним банкама, које су на том својим огромне штете наносиле нашем радном свијету преко океана.

Са тим случајевима наш радни свијет је дуго настрадао. Само за двије године он је изгубио код разних америчких банака око десет милиона круна. Франк Зотт новио им је три милиона, Готфрид више милиона, Скриваше нешто мање. А о онима што су му повијели мање суме као што су Јанковић, Убојчић, Клајић и т. д. и да не говоримо.

Томе би требало стати на пут. Треба учинити све да се нашем радном свијету уштеда осигура било да је даје на оставу, било да је шаље дома.

Као што сви знају говоре, онима, који су у стању да у томе нашем радном свијету у Америци помогну, као да је мало стало до тога. Њима су прече друге ствари, а на ово и не обрћу главе. А ако ико, савези би ту најједније могли да помогну својим члановима, само кад би хтјели.

Они би требали да томе злу, од кога наши у Америци дуго страдају, стају на пут. Они су напад и позвани да узму ријешање исељеничког питања у своје руке. А ријешање исељеничког питања најбоље ће се постићи ако се прво приступи уређењу и санирању исељеничања. У ту сврху треба створити такву исти-

туцију, којој ће наш радник без страха повјерити своју уштеду.

Наша браћа Хрвати, који су у Америци страдали исто тако као и наши, ово питање приводе крају. Они мисле да га ријеше на врло прост начин. Иницијативу зато предузела је хрватска пољопривредна банка. Она је ступила у везу са солидним словенским пољопривредним заводом у Њу Јорку „Bank of Europe“ и склопила са њиме уговор, по коме је у томе заводу основан самосталан одсек, који носи назив: главно заступништво хрватске пољопривредне банке, у коме ће бити чиновници ове банке.

Ево шта је то заступништво ставило себи у задатак:

а) подржавати и тражити сазе са исељеницима из Хрватске, Славоније, Далмације, Истре, Босне и Херцеговине, те их окупљати и организовати у друштвеном и економском погледу, а нарочито их упућивати на штедњу и шилјање приштедње у домовину путем овог заступништва;

б) дочекивати исељенике, који долазе у Америку, давати им сва нужна упутства и држати их по могућности у евиденцији с обзиром на њихово боравиште и заповијест, све док се не врате у домовину;

в) прибављати им у случају потребе рада и тражити им скровиште док им се не нађе посао;

г) давати им правне савјете, те обављати њихове правне послове и трансакције, што их имају ријешавати у Америци и у домовини;

д) издавати новине искључиво за упућивање исељеника у сваком погледу и за донашање службених огласа, који се гичу одсутних у Америци. Те ће новине под насловом: „Хрватски Исељеник“ излазити два пута мјесечно;

ђ) поврх тога, обављаће у опште све послове, који оду на корист исељеника.

Том уредбом ријешила је ето хрватска привредна банка на врло zgodан начин једну важну тачку свог исељеничког програма, пружила је својим исељеницима у Америци посве сигуран и јевтин начин за обављање њихових пољопривредних и разних других послова. Сигурно је по том да ће овај патриотски потхват хрватске привредне банке бити радосно прихваћен и поздрављен, те да ће се сваки хрватски исељеник сваком приликом редовно и радо послужити.

Послје овога не треба дуго да лутамо. Само нам се указује шта нам ваљачинити: Угледајмо се на браћу Хрвате!

Са мало више воље, са прегрштима истрајношћу лако ћемо постићи што нам треба.

Доста је данубило, доста лутања, доста тражило вријеме у бескорисне зајевље, свађе и инате. Вријеме је да се што и уради.

Ријечи су се доста просијале, вријеме је да се виде дјела.

Чешки сабор

Између Чеха и Нијемаца дошло је поново до расцјепка. Захтјеви Нијемаца нијесу нашли одзива код Чеха у оној мјери као што су то Нијемци очекивали и тако је њихов споразумни рад пропао. И чим од даљег споразума није могло бити ништа, то је и чешки сабор одгођен.

И тако ће између Чеха и Нијемаца настати опет преговори како би се сједнице сабора могле продужити почетком децембра.

Почеће се опет изиова као и прије сазива сабора. Нешљубени преговори водиће се у Бечу како би се рад чешког сабора омогућио.

Ако се суди по расположењу Чеха, преговори тешко да ће уродити жељеним плодом, јер су слаби изгледи да до споразума дође. Нијемци захтијевају да у Чешкој Краљевини буду равноправни са Чесима и траже, да се њемачки језик уводи крај чешкога у служ-

беним пословима. Чеси на то нити хоће нити могу да пристану. Веле: кад Нијемци неће да признају чешком језику равноправност са њемачким, од куда долази да Чеси признају равноправност њемачког језика са чешким у чисто својим општинама.

Како Чеси на те њемачке захтјеве не могу никако да пристану, то се још унапријед може рећи да од преговора неће моћи да буде ништа, па према томе, кад се споразум не може постићи, чешки сабор неће моћи наставити рад.

Златне средине је врло тешко наћи. Бар изгледа никаквог нема, да се до ње дође. И тако ће жеља о раду чешког сабора остати само пушта жеља.

АБОЛИЦИЈА ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКЕ ПАРНИЦЕ

На приједлог банов Кесар је одредио да се обустави даље казнене поступак противу Адама Прибићевића и другова оптужених за велеиздају.

Као што се зна, њих 53 Срба оптужени су били за дело велеиздаје и том је приликом већи број оптужених предложен да се осуди на смрт и тешку тамницу. И они су били осуђени, али је највиши суд у Хрватској и Славонији поиницијативно пресуду судбеног стана, одредио обилу процесу и оптужене пустио из тамнице.

И у мјесто обнове процеса, као што се очекивало, дошла је аболација.

На тај начин оптужени су помиловани и према томе њима је одузета могућност да своју невиност доказују. Зато је противу оваквог окончања ове парнице у стај брањег оптужених Хинко Хинковић сматрајући, да аболација није у корист оптужених него у корист оних, који су пресуду изрицали.

Босанци у Биограду

Прошле недеље стигли су у Биоград чланови сарајевског пјевачког друштва „Слога“, са којима су дошли и многи виђени Срби и Српкиње из Босне поносне. Биограђани су им приредили дочек врло сјајан, одушевљен и братски. Око 12 часова у подне, када је требао стићи железнички воз са браћом из Босне, железничка станица бјеше дуком пуна, а пред станицом тискао се сјајан свијет.

Официри, занатлије, чиновници, ђаци, војници, дјеца, мало и велико, од највећег господина до простог радника, све се то измијешало, све се то једно уз другог тискало. На железничкој станици бјеше постројена музика краљеве гарде, новинари, одбор госпођа и госпођица, одбор и остали који су могли ући. Пред железничком станицом врло је. Прићи се није могло. Заставе „Обилаћа“, биоградског пјевачког друштва, „Милошевића“ и других пјевачких друштава биле су се поносно. Млади соколи а одмах уз њих стари ратници са својом заставом изгледали су достојанствени. Тачно у 12 и по часова стигао је воз. Музика

засвира: „Хеј трубачу с бујне Дрине де загроби збор“, а бурни усклици: „Живјели Босанци“ врли су се. Напријед се појави један дивни Босанац са заставом у руци, а за њим миле сестре и браћа, раздрагани и весели. На железничкој станици је г-ђа Неделићковић предала г-ђи Ђесковић врло лијепу киту цвијећа. Ни остале жене и дјевојке нијесу сједјеле задудне. Пуне руке цвијећа тискале су у руке сестрама и браћи. А они? Они су их журно примали и приносили их својим устима, која су се љупко смјеталила, осјећале вредност овога цвијећа, а тим су га више вољеле. Пред железничком станицом свијет је жудно очекивао појаву Босанаца. „Живјели“ дуго се чуло, када се појавише. Ту је М. Цукић предједник првог биоградског пјевачког друштва држао лијеп говор. На то му је др Д. Весић, секретар автономije, предједник пјевачког друштва „Слога“ захвалио се на лијепом дочеку. Наши осјећани говорице нам све, ми вам више не умијемо казати, рекао је Васић. Одатле уз звуке лијених српских маршева ова огромна поворка народа кретала се Намањиним, Кнез Милошевом и Краљ Милановом улицом до хотела „Париза“. У „Паризу“ је био спремљен ручак, гдје су гости ручали. На ручку је гостима лијепу здравину прочитао Божич, потпредједник биоградског пјевачког друштва. А одговор браће Босанаца бјеше: Само слога Србина спасава, док је слога биће и слобода... Послије ручка разишли су се гости на одмор, а у 6 часова приредио им је пјевачко друштво „Станковић“ закуску у својем стану. Послије закуске била је мала играња. Затим су сви отишли у позориште, а послје позоришта разишли су се на одмаралиште.

Стура дан су присуствовали сјечену колаче на слави академског пјевачког друштва „Обилаћа“ у Грађанској Касни. Послије тога Босанци су остали као гости „Обилаћа“ на ручку, па коме је пало неколико здравица. Пјесми и одушевљењу није било краја, сви су се осјећали врло задовољни. У 3 сата по подне почела је играња, на којој су Босанци остали до 5 сати, када су морали ићи у Народно Позориште на генералну пробу. У вече око 8 и по часова, почео је концерт „Слоге“ са врло одобраним програмом. Покрета је била одлична и Босанци су се осјећали врло задовољни и срећни. „Слога“ је добила 5 вјештаца од Биоградског Пјевачког Друштва, Женског Друштва, Кола Српских Сестара „Станковића“ и Јеврејског Пјевачког Друштва. Послије српског концерта „Слога“ са својим гостима, одођао је док и Биограђанима гостима били су на балкету код „Париза“ на коме је с једне и друге стране пало више братских здравица. На игрању, која је послје тога била, биле су заступљене све српске шаре. Ту се играло од срца срцу и у неопицијом расположењу сви су остали до 4 сата изјутра.

У понедељник су Босанци разгледали горњи град, војни музеј, монопол дувана. Око подне Босанци су походили и разгледали двор, одакле су отишли на ручак код „Париза“. Послије подне су, испраћени од великог броја Биограђана, отпутовали за Сарајево. Са болом у души и жалошћу на лицу, што је растанак тако брзо дошао, Босанци су отишли за Са-

рајево да тамо испричају нашој драгој браћи шта су видјели и доживјели у Биограду.

Тешки дани Срба у Турској

— Терор и притисак је све јачи —

Велука, 4. новембра

Када су турска самовоља и терор највећма бијеснили, у плавско-густинском округу нијесу се чинила над српским народом безочнија зверства, која се сад чине. Српски народ у овом округу постао је подругљиво засићивање несигурне силе, која је разјарила своје чељусти да српски елемент прогута, угуши и збрише са свог рођеног огњишта.

У тој намери Турци не бирају средства, него се показују вјерни поборници старе тираније која је сада дошла до врхунца, примјењена над Србима.

Невина крв наше миле браће бездушно се пролива баш у времену када се очекивала једнакост у Турској. Мјесто тих срећних дана наступили су кризи, који обавише српски народ, чије је стање очајно.

Младотурска странка јесте по српски народ, као и стари режим, страховита тиранија.

Она се јавила као машинерија, која гази без обзира, проливајући српску крв, која појачава њихову свирепост. Сав капитал њихове снаге своди се на истребљене српског елемента у Турској и за њих мисао о грабежи и праву јачега на је никакво страшило.

Поред све услужности, оданости и вјерности уставном добу, Срби се крше, муче, трују и убијају. Њихове се светиње газе и ништа им се не штеди, па чак им се и колибе пале, те им једна чељад скапава под ведрим небом, без игде ичега.

Српски је народ у Турској на издизању. И уставно доба за српски народ донесе добре плодове. Зададе им се смртоносна рана па ипак за лијекове нико се не мучи?! Мјесто љекара даје им се зангија; мјесто лијекова, шпатуле записних пушак; мјесто болнице, мрачне кауше снабђивене смрдљивим ваздухом.

Посматрајући ове немиле појаве, које се одигравају у Турској, не можемо остати равнодушни, да не пружимо прст на безочна зверства младотурске странке, дирнути немилом судбом наше браће, која се палаче у пламеном огњу.

„Чакорски“

Српство

Занатлијска школа у Биограду. У Биограду се налази занатлијска школа, у којој су ученици усавршавали у различитим занатлијама и изучавали разне вештине као орнаменту, резбарство, столярство и т. д.

Женске као наставнице. У Србији најчешће се налазе у младим разредима гимназије постављале за наставнице и женске, које су свршиле филозофске факултете пошто је велика оскудица у наставницима.

Словенство

Јубилеј г-ђе Полак. Као што смо јавили, члан загребачког позоришта Ирма

ко буде памтио ове ријечи и тежио и томе, да се може назвати добар народни учитељ, он ће и радити на своје усавршавање.

б) Примјери. Познато је да у васпитању играју значајну улогу примјери, те је потребно обратити озбиљну пажњу на све оно што дијете окружава, да то не буде у противности с моралним идејама.

Хербаријанска васпитна система истакла је за васпитну сврху морални карактер; а да то постигнемо, потребно је, да сва просвјетљени синови наше земље настоје, да су свуда у сваком правцу све наше радње пројекте моралним смјером. По погледу да се на томе много може радити, него треба. Тако на првом мјесту породично васпитање није како он требало да је. У породици науче се дјеча много чему, што је доцније тешко и школи некориснито; а то дјеча чују или виде од својих домаћиних, који мајка и не помињају, да то рђаво на дјечу утиче. Друштво није толико заузето, да стаје на путу свему што може дати дјеча рђав примјер. Напротив, морална декаденција осјећа се све већа, да није чудно што, ако ријетко можемо наићи на човјека у истини поштености.

Према овоме остаје школа — учитељу, да он све учини у овом погледу, или бар већма.

Истамо се, да ли је довољно да учитељ у школи даје дјеча моралне поуке, па да

Полак навршила је 10 година од како је члан тога позоришта. О тој њеној десетогодишњици за ребачке „Новости“, које нам најрадје служе за информације из тих крајева, доведе:

Олако, како је синоћ прославила своју 10 годишњицу г-ђа Ирма Полак, славе само највећи љубимци публике. Иначе јубилеји, коликогод били свечани и помпозни имају бар допекле своју хладну службену нагруку, своје укочено службено обилежје. Свеу томе синоћ ни трага. И ако нам није сасма драго, да од управе позоришта није поздравно нико јубиларку, да се барем за пар ријечи документира онај срдачни одношај, који би имао свуда да влада између љубимаца позоришне публике и водства позоришта, ипак баш ова околност чини прославу г-ђе Полак паритицијом, не театралном, најсрдачнијом, не позерском. Публика је тепадем читаве вечери милостива своју мелицију тако, да се могло у пуној мјери видјети, колико је „днша Ирмица“ и збиља међу нама обљубљена.

Без икаквог службенога присуства пријавила нам се синоћна представа једном фамилијарном манифестацијом, која се тако лако не заборавља. За то и схваћамо, да овакова манифестација за г-ђу Полак вреди више него бог зна какво укочено надување.

Представа „Веселе удовице“ је текла дакако у најљепшем реду, па је јубиларка читаву вечер од првога наступа управо до свршетка непрестано обасијана цвијећем, одобравањем итд. и то у толикој мјери, како се на нашој позоришној сваки дан не догађа. Управо су је затрпавали цвијећем.

Г-ђи Полак и наше честитке, а синоћни триумф нека јој буде даљњим потенцијалом у њеном дјеловању, прожегом, озбиљном вољом, железном марљивошћу и уметничком свремом.

Јубилеј загребачког позоришта. Сад у недељу је у Загребу на свечани начин прослављена десетогодишњица позоришта у Загребу. Како о овој свечаности, тако и о самом позоришту проговоримо нарочито.

Мисли

Један имућан човјек исповиједио се: „За све своје успјехе што сам их у животу постигао имам да захвалим једино томе што сам све послове свршавао онда када је требало“. Значи: не буди ни пагао ни спор.

Никома неће мисл човјек који много говори, као год и онај што много ћути, али је најоцијни онај који све повлађује.

Слијени без очју се виде, а слијени са очима се увиђају. Валси.

Производња дувана у Ц. Гори

Пред нама су статистички подаци управе монопола дувана у Црној Гори за 1909. г. Према тој статистици производња и вредност дувана у прошлој години била је оваква: Највећи број села гајио је дуван у капетаници устиченој (14), затим у капетаници лешкопољској и шестанско-селацкој (13), па онда у капета-

ностивне циљ васпитања — да развијемо у дјече морални карактер? Није, морало одмах рећи. Учитељ мора својјема васпитаницима бити свуда и у свему најбољи примјер, и старати се, да такви примјери утичу на дјечу и у породици и у друштву. Он треба да свуда има на памети латинску изреку: „Verba docent, exempla trahunt“, као и нашу народну изреку: „Какав отац — такав син, какав маћи — такав ића.“

Ако хоћемо да код дјетета развијемо осјећање сажаљивости према ономе који страда, то нећемо постићи, ако само кажемо дјетету да треба сиромаша и страдајућима помоћи, јер невају да страдају. Више ће ушати на дјечу конкретан примјер, напр. ако гладнога нахранимо, одјенемо или друкчије помоћемо. Овакви примјери осјећено утичу на дјетину душу, јер су дивни, задовољавају, а томе и тежи потреба човјечије душе.

Кад дијете дође у школу, све разматра, и убрзо навикне се на рад и живог који у школи влада. Тако нешто жељи поставити и у својој кући. Оно посматра свога учитеља како му је воља поштовати, како се односи, како се креће, говори и уопште прати поgone манире и хоће да му у свему томе подржава. Бива да дијете и највише махне ирми од учитеља. Тако нешто дијете, послје невог времена онда је јак, тренерни оном, ширка повољ, иде влад пређе рудом као негов учитељ. Дијете хоће да се повед као не-

ПОДЛИСТАК

Најглавније тешкоће

у учитељском раду

више Ђуро Шпадијер

(2)

У нас не влада велика опеканост и непрегледност, ни кад узмемо све млажење стране дошле: а на педагошком пољу тек толико буде нових појава, да би у току године сваки учитељ и учитељица могли да пропатити. Та од њих се и не тражи да само из својих извора набаве сваку ту новину у млажењности, доста је ако утичу да је књижица набави. За такав рад треба једино поље, која долази из оданости ономе познату, који смо сами изабрали.

Осим читана потребно је, да се обнове умис, удружења ради усавршавања учитеља. И досада имали су наши учитељи велике користи од својих удружења, јер она су произурковали много итеативнији рад учитељски на самоусавршавање. Главно учитељско удружење требало би да има и свој орган, и онда би учитељи без сумње много више створили показивала, него што то сада бива. У лабораторијама проведе учитељ многе добаве, корисне и поучне часове са својјема друговима. Ту се упознају један с другим, помажу и упознати, даље подришке и недостатке. Ту раз-

мјењују своје мисли, сазнају важне новости из околине, друштва, науке. Саветују се како ће разне тешкоће откопати и у школи и ван школе. Држећи угледна предавања, читајући и претресајући разне расправе, усавршавају се у својем послу и теоријски и практично.

Учитељ, пак који се повуче и само обучаје дјечу строго се придржавајући уџбеника, која друго не чита, нити друкчије ради на свом усавршавању, погледати се и заустити.

Код оваквог учитеља застарале су идеје и начела. Негов друг, који је свајем противно радио, послје неколико година мора се изненадити, и смјалевати овакога својег друга, којег је пријеме прегазало.

Учитељ који члан на свој утицај и подостај неће ништа ово себи дозволити. Неуд ће свуда на памети бити ове ријечи Шерла: „Добар народни учитељ дужан је имати ова својства: природно расположење за свој рад; дар психичке анализе; способност појеђивати рђаву диспозицију духа; отворен карактер; неуморно огледање за живи и правдни рад; врли осјећај у радости и раду дјечјем; разумљивост и јасност у говору; јака вјерска убојењав; неуморно тежњу за самообразовањем; љубав науци, вјештини и природи; правлан поглед на народно образовање; моралну енергију, лични понос, којим се задобива уважање и поштовање, а отклања се одгајеном гордошћу све што је невољно.“

пшима трјебешкој, никшићској и крајинској (119), зетској и мркојевићској (7), подгоричкој и љешанској (6), шиперској, доњо-црмичкој и доњо-црмичкој (3), а по 1 у снушкој и барској. У свему су гајила дувач 107 села. Највише је било гајитеља у капетанији љешкопољској (342), подгоричкој (252), шестанско-селацкој (205), зетској (204), крајинској (198), ушњској (187), трјебешкој (116), снушкој (72), а затим долазе капетаније: никшићска (39), доњо-црмичка и мркојевићска (31), љешкопољска (24), шиперска (6), горњо-црмичкој (4) и барска (1). По површини гајено је највише у љешкопољској капетанији 719810 хектара, подгоричкој 514719 х., ушњској 305760, крајинској 299390, шестанско-селацкој 229320, зетској 213395, трјебешкој 171080, снушкој 119665, доњо-црмичкој 55510, никшићској 37765, љешанској 32305, мркојевићској 29120, горњо-црмичкој 10010, шиперској 7393 и барској 1820 хектара. Највећа је количина била у капетанијама: љешкопољској 61815,96 кгр., подгоричкој 49157,96 кгр., крајинској 45353,96 кгр., ушњској 34879,16 кгр., шестанско-селацкој 31393 кгр., зетској 20224,96 кгр., трјебешкој 8283, кгр., снушкој 6676, доњо-црмичкој 4397, а затим долазе капетаније: мркојевићска 1479 кгр., горњо-црмичка 1398, љешанска 1083, никшићска 1107, шиперска 570 и барска 144 кгр.

Према томе излази да је просјечни производ на сваки хектар био највећи у капетанијама ушњској, шестанско-селацкој, крајинској и горњо-црмичкој, средњи у подгоричкој, љешкопољској, зетској, шиперској, доњо-црмичкој и барској, а најмањи у капетанијама никшићској, љешанској, снушкој, трјебешкој и мркојевићској.

Просјечна вредност откупљеног дувана била је од 41—1,17 перера.

Укупно: дувач су гајила у 107 села 1712 гајитеља на површини од 274 7062 хектара и произвели су 268262 кгр., за које је плаћено 188039,30 пернера.

Сад да размотримо потрошњу дувана. Највише је продато дувана у капетанији трјебешкој (26885 020 кгр.) и капетанији подгоричкој (16263,523 кгр.), а најмање у маргинићској (45.500 кгр.), полимско-вельичкој (57 кгр.) и горњо-црмичкој (67 кгр.). Највише су за потрошњу дувана дале капетаније: подгоричка (79471,47 пернера) и трјебешка (89779,20 пернера), а затим барска, ветушка, колашинска и горњо-црмичка (прско 31 хиљаду пернера), а најмање горњо-црмичка, полимско-вельичка (нешто више од сто пернера) и маргинићска и љуботинско-грађанска (нешто преко 200 пернера). У свему је продано 159549,915 кгр. у износу 573764,42 пернера.

Највише је потрошња била резаног дувана. Њега је продано 152261,450 кгр., а по врстама иде овако: 716,700 кгр. прве врсте, 12282,275 кгр. друге, 10901,150 треће, 40535,875 кгр. четврта и 87825,450 кгр. пете врсте.

Са потрошњом цигарета стоји овако: Данина 292,645 кгр., Немачка 329,933 кгр., Бавина 1786,720 кгр., Експорт 136,677 кгр. и Арванит 4586 845 кгр. У свему је продано 7132,820 кгр. цигарете.

Страни дувач је прошао врло слабо. Од њега је потрошено само 155,645 кгр. и то: турске цигарете 3,460 кгр. и талијанске цигарете 152,185 кгр.

По територији потрошње је биле овакве: резаног дувана: околина Никшића 74405,550 кгр., Подгоричка 31888 550 кгр., Бара 14296,450 кгр., Колашина 19087 кгр., и Цетиња 12582,900 кгр.; цигарета околина Цетиња 2653,805 кгр., Подгоричка 2451,785 кгр., Никшића 1186,035 кгр., Бара 610,695 кгр. и Колашина 230,500 кгр., а страног дувана: турске цигарете трошине су се само на Цетињу, а талијанске цигаре свуда, изузев Колашина.

Околина Цетиње потрошила је: 55,970 кгр. страног дувана, 2653,805 кгр. цигарета и 12582 900 резаног дувана; околина Подгоричка 12,375 кгр. страног дувана; 2451,785 кгр. цигарета и 31888,550 кгр. резаног дувана; околина Никшића 5,125 кгр. страног дувана, 1186,035 кгр. цигарета и 74405 550 резаног дувана; околина Бара 82,175 кгр. страног дувана, 610 695 кгр. цигарета и 14296,450 кгр. резаног дувана; и околина Колашина 230,500 кгр. цигарета и 19087 кгр. резаног дувана.

Према томе у проштој години потрошено је дувана мање 108867,730 кгр. него је произведено, што значи, да производња дувана подмирује потрошњу и да се може извозити на страну. Како у томе стоји, то нам статистика не казује.

Др. Крипен на вјешалима

— Пошљедни часови и смакнуће дра. Крипена. —

Како је јављено, убица своје жене др. Крипен смакнут је коначно 10. о. м. Тиме је довршена је ова криминална афера, која је држала у напетости читави свијет више, него ли и једна друга.

Крипен је смакнут, а његова другарица Мис Ле Неве није далеко од порога.

Смакнуће је обављено у дворану за твора Нентонвиле, у северном дијелу Лондона, недалеко станице Great-Northern уз строго искључење јавности.

Др. Крипен је ишао на спавање око 10 сати на вечер, па је након немтрно пробављене ноћи пробуден нешто прије 6 сати. Уз помоћ дувач свукао је он тамничко одијело, које је носио од своје осуде и обукао своје у којем је био на расправи.

Такав је обичај енглеске правде, да кажњени има на себи грађанско одијело, и овај трен, када га тамница предаје у руке кривца.

Без особита везања док је био у Крипен, а мало за тим дошао је к њему католички свештеник Р. Карел, који је остао код њега до коња.

Обијата су били испрва сами, јер су се чувари покулци. Међутим су обављене пошљедне припреме.

Епис, крвник, који је у угорак имао једно смакнуће у Ливерпулу, присио је у предвечерје смакнућа у Нентонвиле.

Вјешала су постављена на огромном сандуку, близу Крипенове ћелије.

Тик пред осам сати дошао је Крипену управитељ казнице и припоштио му је, да је дошао пошљедњи час.

Пред ћелијом се поређала жалосна поворка. Око Крипена су била четири чувара.

Било је страшно хладно а ради густе магле скоро сасма тамно. Поворка је присијела на стратниште за 48 секунда.

Чиновници су се поређали у полукругу.

је на ушњу, а од свијех најјачи је значај човека, особито кад дјелује као примјер» (Гете).

И стари класични народи, Грци и Римљани, много су полагали на примјере. Код Грца особито поштовање узвијало је онај старац, који је кроз своје ступље васпитава прашао без икакве погрешне против чести. Код Римљана није се смао овај кунати са својим сином, и ако није бивао го. Катон шибера једног патрициј из сената, што је вољубио своју жену пред царем; а 400 колонијана бивше прогнана у ниже ред — асати, што нијесу нику малу заповијест извршили. Тит Манлије Торкват погубио је својега сина што је изашо без дозволе непријатељу на менаџ, пошто га је кривцео за показано јунаштво. Платон је рекао: «Дје су год старци безобразни, ту морају младци преко мјере бити дрсни и спорни!»

Док су стари народи високо цијенили најбоље примјере, морал им је био на висини; а када дозволише, да се и мушки и женски на отворенијема мјестима истовремено заједнички купају — кад поче морал онадати, почеше и они мало по мало пропадати.

Према наведеноме јасно је, да онај учитељ, који не дје, и не кази да на дјецу утичу добри примјери, отежава себи наставни рад, и уопште ствара га таквијем икакв он не смије бити. То највише учитељ неће себи дозволити, већ у свему ће служити својој обо-

Крипен, кога је крвник више вукао него што је сам могао ићи, приближио се кобиним вратима.

Прије него ли је на њих стао, ушито га је управитељ тамнице, има ли још шта рећи. Но Крипен није имао времена да одговори, јер му је крвник пребацио прека главе бијелу кашњу, да сиремах барем не види оне своје пошљедње трептукте.

Крвник му је за час свезао ноге а врат је већ обавио узицом. У тај трен заује се гласна молитва свштеника, испод Крипена зину врата и он се сурва у јаму дубоку 5 и по стона.

Тамнички лекар пође одмах у ону јаму и установи, да је смрт дра Крипена успјешна за неколико тренутака.

За четврт сата касије био је на вратима тамнице прибијен оглас, у којем се припоштило да је смакнуће дра. Крипена обављено.

Пред тамницом је било сакупљено много мноштво свијета, које се одмах разлетило на све стране јављајући смакнуће.

Смакнуће је присуствовао један једини новинар Nov.

Толстојеве мисли

Сваки човек има двије стране живота: живот лични, који је у толико слободнији у колико су му интереси апстрактнији и живот стихички, живот гомиле, у ком човек врши неизбежно прописане му законе.

Егоизам индивидуални и егоизам кастички чини духове кратковидим, из бојазни за дјеном садашњошћу; они спречавају свом уму да мисли на промјену у будућности.

Свијет хоће да одржава мир силом. То се не може са начелом љубави, јер се из зла рађа зло. Сила нема меса, јер се противи љубави, коју је спаситељ својом смрћу доказао. Људи страдају због борбе и завјештања. Зато Христос учи да живимо у љубави. Страдају и због тога што се подвргавају својим телесним покудама а то је ипак сметња душевном личном миру у животу. Зато Христос учи људе да буду чисти не само у дјелима него и у соју свом.

Сва друштвена установа оснивају се на сили. Оне експлоатишу већину у корист мањине. Њихова су тиранија некад испољавала у критичку закона, обичаја, судова и памет; данас се испољавала у обвезама и погољбама т. зв. културног живота као што су машинга борба за оцтачак, преперана подјела рада, извистачене потребе, живот по град вима. Зато се ваља тих установа одрећи. Човјек је закон љубав према ближњем.

Све зло долази отуда што се вјерује да има извјесни однос међу људима кад се може радити без љубави. Таквих односа нема.

Из Народа

† капетан И. Станишић

Из *Св. Бара* нам пишу.

Недавно преселио се у вјечност ваљани старина и ратник кап. И. Станишић.

лични примјером, посвећујући цио свој живот младој својој браћи.

У времену кад су моралне прилике такве, да омладина стоји на више мјеста пред развештејема мрежама неморала, учитељи су на првом мјесту позвати, да ратују против корупције, а шире стиче идеје. Сви интелигентни људи треба да их у томе помажу, и тада школа може имати јакни утицај на морални напредак.

в) **Интерес.** Учитељ треба да живи за свој позив, да је толико чврст у свом карактеру, и ријешан да се жртвује за народно образовање, да га с тога пута не може скренути никакав интерес.

Разнијех прилика бива у учитељској животи. Има таквијех родитеља, који прилично воле, поштују и хвале неког учитеља, — док их дјете код њега учи. Дошје га куде, неодоју му у обичајено поштовање. У оваквом случају врло лако може учитељ предузети мјере, које му не приличе, и које му могу нанети извјесне тешкоће у наставном раду. Учитељ који је на своме мјесту, настојава, да ту неприлику од себе отклони рационалнијем начином тако, да такав родитељ и сам увиди својоу погрешку, и правилно је оцијени, и избората у будуће.

Многи родитељи, особито ако су важније личности, хоће да се њина дјена, и ако у ствари не заслужују, певичу узмећу осталијех. Не успију ли у овом, онда стварају

Покојни капетан Илија за вријеме црногорско-турског рата пријешао је испод турског јарма на страну Црне Горе, те се у редовима наше војске борио за добро наше отаџбине.

У боју који се срећно за нашу отаџбину, прије 33 година свршио када се наш дрвени Бар налазио у оласди, у ком је било затворено већи дио Срба мухамеданске вјере, који бјеху заборавили на крв, која их са Србима веже, а слушаху моћној турској империји, која је негда њих и њихове претке принудила, да похуле на вјеру хришћанску а од њих створила за себе чврсто оружје а по крви браћи Србима, крсте непријатеље, том приликом капетан Илија дао је о себи доказ свог челик јунаштва и истинског родољуба, нарочито на Волујници, кад су хтјеле да у наше пристаниште приступе непријатељске ратне лађе, које су доласком могле да у много олакшају напад наше војске. То јунаштво гад показано доста довољно ова пјесмица приказује:

Са висова ових гора
Ватра тона кад падаше,
А тврђана древног Бара
Предали се не даваше —

У ком бјеху затворени,
Анти српске љуте злице,
Отоманског моћног царства
Од крајине узданице.

Тешко бјеше на висове
Испрсити самог себе,
Без јунака кога грије
Родољубље као тебе.

Од метака сваке стране
Из топова и пушака,
С обје стране узастопно
А из рука од јунака.

Али тебе, капетане,
Ка' јунака то не смета,
Већ си онда с Волујнице
Оклопњаче с друштвом срета —

У походе што их посла
Стамбол горди барско граду,
Да улаше Црногорце
Да им града не предаду.

С Волујнице ти си онда
С друговима флоти река:
Осмајли! бре најријед!
Док ви тона стаде јека.

Са метцима нашег тона
Ви сте једну обрањили,
Свеколике пред свијетом
Са јунашвом засрамили.

Не дадoste ни да реку
Добро јутро барски граде,
А камо ли да љакшају
Војсци својој граде јаде.

Него себи спомен дасте
Да с' јунаштво ваше памти,
Ка' цијену зор јунаштва
Би правилну хтио дати.

За јунаштво, које је у боју показао био је награђен од нашег омиљеног Господара достојанством капетана и многим одличним орденима, које су красиле његове јуначке прси.

Јака му црна земља коју је истински волио и јуначки бранио. **Ст.**

Кратке вијести

Босански сабор за Толстоја. На приједлог посланика Косте Мајкића, који је у сабору врло лијено изнио рад и заслуге Јава Толстоја, босанско херцеговачки сабор јединогласно је донио одлуку, да се руској думи изрази саучешће поводом смрти Толстојева.

учитељу неприлике такве, да у многијема случајевима приморај је учитељ на своју интету напуштаи то мјесто. Ако завети друкчије не може бити, учитељ је дужан употребити и ту мјеру; али свакако не смије подлети, јер у таквом случају огријешивше се толико о своју дужност, да не заслужује учитељем звати се.

Оваквијех неприлика бива учитељу и у случају, кад компетује на њего мјесто други учитељ, којег због извјеснијех узрока неки општинари протежирају, и настоје свакојаво да првога приморају да тражи премјештај или да то власт усипи.

При овоме играју важну и одудну улогу браствени одношаји и интереси. Неко братство хоће, што оно кажу, да све има из своје куће: и цопа, и учитеља, и официра, и барјактара и т. д., те настаје борба ово превласти. У овом случају може се учитељ врло лако уплесту у браствени интриге толико, да радећи да он пошто пото и даље остане на свом мјесту, посрне и својим угледом. То не смије бити. Учитељ је дужан све легитимнијем путем предузети, да заштити свој и школски интерес. И службе га сталне овакве сплетке и интриге, не смије жртвовати за свој лични и мањи интерес свој већи и општи интерес. Девиза је истинског васпитача:

(наставиће се)

Велеиздајници противу бана. Из Будим Пеште јављају, да су сви Срби оптужени и суђени због велеиздаје у Хрватској рјешили, да подигну партију противу бившега бана Рауха ради оштећења како би им накнадио све губитке, које су претрпјели док су били у затвору.

Крунска вриједност у Угарској. „Neue Freie Presse“ доноси, да ће угарска влада предложити сабору, да се уведе у Угарској обавезно рачуњање у крунској вриједности.

Споменик краљу Умберту. Прошле недеље било је у Напуљу свечано откриће споменика покојном краљу Умберту. Овој свечаности присуствовао је и краљ са краљицом. У вече је краљ у двору давао свечан ручак, а варањ је била осветљена.

Вандали у цркви. У Фиоренцији су непознати вандалаи ушли у саборну цркву и све слике у њој замазали, што је у грађанству изазвало силну оторченост.

Вјешање д-р Крипена. Прошле среде је у Лондону објешен д-р Крипен, који ни на последњем часу није хтио да призна свој злочин.

Рекорд у висини. Авијатичар Дрексел у Филаделфији узлетео је на Ваеријовом аероплану 10.000 стопа висине. То је највећа висина на коју се аероплан до сада уздигао.

Побуна морнара. На ратном броду „Марс“, као што јављају из Портсмута, побуна је морнара, што их није пустили мјесец дана на копно.

Њемачка агитација у Угарској. Њемачко друштво за заштиту Њијемства у Бечу разаслало је позив на Њијемце у јужној Угарској, да своју дјecu изнад 14 година шаљу у наук аустријским занатлијама. Темишварска трговачко-занатлијска комора позвала је све општине, нека против тога устану.

Оставка Мери дел Вала. Римски листови тврде, да је кардинал државни тајник Мери дел Вала пао у немилост и да ће предати оставку. Папа је изабрао за своје савјетнике кардинале Ванутелли и Рампољу.

Дневник

Бал на Тополици. Бал, који су Њихова Краљ. Височанства Краљевић Нашљедник и Књагиња Милица у недељу у вече дали у своме дворцу Тополици, испао је веома сјајно. Званица бјеше прилично велики број. Гости са Цетиња били су се кренули за Тополицу у суботу изјутра. Међу њима су били и сви познати чланови дипломатског кора са госпођама. Путовање од Ријеке до Вира бјеше доста непријатно нешто због тјескобе на пароброду, који је и иначе био испод сваке критике за путовање, а нешто због кише, која је госте од Ријеке пратила цијелијем путем. Ипак је расположење гостију било велико. Расположење су појачавале шале и досјетке поједине господе и госпођа, а највише свирка војне музике, која је путовала на истом пароброду такође за Тополицу. Мени доручка на пароброду бјеше сасвијем једноставан, али је зато на ономе студеном кишовитом времену био одличан апетит како код господе, тако и код дама. Г. д-р Матановић је савише сапутника и сапутница био дијелио свој доручак, који се састојао из хладних јела, и многи су тада одавали јавно признање практичности г. доктора. Кад су путници стигли на Вир, киша је просто пљуштала. Занимљиво је било гледати метеж, створен искрцавањем великога пртљага, који су махом сачињавале тоалете позватих дама. Па послје каква је јагма била око јела у жељезничкој станици! Такав би се ваљар могло видјети само на каквој великој жељезничкој станици. Закупац ресторана и послуга били су на правој муци. Цијелим путем гости нијесу ниједне тако покисли као на самцијем вратима ресторације у жељезничкој станици. Олук испод крова над улазом у ресторацију био је покварен и пробушен, те се вода свакоме, ко је улазио и излазио, као најобилатији туш са крова сли-

вала право за врат. Ту се човек могао сит насмијати, гледајући како неки куву солидност грађења и одржавања тек подигнуте станице, а неки како се стресају под леденим тушевима. Пут од Вира до Бара продужен је жељезницом. Најприје је ишао мали специјални воз, на којем су путовале даме; остали гости путовали су редовним возом, проводећи цијело вријеме пута у разговору и шалама тако, да им се пут учинио кратак, и ако је жељезница од Вира до Бара путовала готово четири часа! У Бару су гости смјештени по становима, а неки у самоме дворцу Тополици. Чим су се одморили и преобукли, сви су отпутовали дворским аутомобилима на Тополицу на вечеру. Узвишени домаћини Нашљедник и Нашљедница најљубазније су дочекали госте. Пошто је број гостију био велик, вечера је служена у новој великој дворани тополичкога дворца. За вријеме вечере свирала је војна музика под управом капелника г. Вимера. По вечери гости су се растурили по прекрасним одјељењима дворца, који су им високи домаћини били ставили на расположење. Затијем је настала интимна игранка у великој дворани. У најљепшем расположењу гости су провели прво вече до 2 часа по поноћи, па су се послје сви, који нијесу имали стана у самом дворцу, на аутомобилима одвезли на Пристан. Сјутра дан до подне гости су провели у разгледању барске околине. На подне је био доручак код Њихових Краљ. Височанстава. По подне је била приспјела на дворском аутомобилу са Цетиња Њено Краљ. Височанство Књагињица Ксенија. Истог дана у вече био је приспјео и руски министар г. Арсенијев са госпођом и госпођицом Њерком. За бал су били познати и петорица аустро-угарских официра из которскога гарнизона. И они су били приспјели у недељу на подне, очекуани веома љубазно у дворцу високих домаћина. У вече је за све званице био заједнички ручак у хотелу „Марини“. Око 9 час. у вече већ су сви гости били на Тополици. Аустријски официри, којима је са стране Њихових Краљ. Височанстава указивана особита пажња, били су представљени свијема гостима. Сјајно осветљена велика дворана тополичкога дворца пружала је тога вечера живу слику елеганције и богатства тоалета. Игранке су се ређале једна за другом. И даме и кавалери учествовали су у истијема са највећим расположењем. Како аустријски, тако и наши официри, међу којима су били г. г. командир Јованчевић и Бешир, капетани Врбича и Ломнар и поручник Бл. Марковић, трудили су се, да игранка за даме буде што пријатнија. На поноћи су гости служени богатом закуском. Узвишени Домаћини такмичили су се у љубазно-стима према гостима. Краљевић Нашљедник повео је био на бифе г-ђу бароничку Сквити, а Књагињу Милицу г. барон Сквити. Послје закуске продужена је игранка, која је трајала до 3 часа по поноћи. Њихова Краљ. Височанства опростила су се са својијема гостима веома топло. Сјутра дан по ручку гости су се кренули на засебном возу за Вир. Од Пристана до Поповића путем је пратио на своме аутомобилу жељезнички воз Краљевић Нашљедник са Књагињом Милицом и Књагињом Ксенијом. Необично дирнути таквом пажњом, гости су са прозора од вагона клицали Њиховим Краљевским Височанствима, од срца им захваљујући на дочеку и свијема љубазно-

стима. Сви су гости понијели најљепше успомене са Тополице, захвални Њиховим Краљ. Височанствима на ванредно лијелој забави и проводу, који су им благоизвољели спремити чак и у ово најтеже доба године.

Осим господе чланова дипломатског кора са госпођама и поменутих официра, на бал су имали част бити позвани г. Лазар Мијушковић са госпођом и госпођицом Крилов, г. маршал двора Рамадановић са госпођом, г. др. Перазић, г. др. Ст. Матановић са госпођом, г. контрсул Греговић са госпођом, аустро-угарски консул у Бару г. Мековић са госпођом, талијански консул у Бару г. Николлини, обласни управитељ барски г. Татар са госпођом и господом представници Барскога Друштва.

Дошли на Цетиње. Њих. Кр. В. Краљевић Нашљедник и Књаз Мирко допутовали су на Цетиње.

Вратио се. Г. д-р Лазо Тамановић, предсједник Министарског Савета, који је био на краће одсуству у Боки Которској, вратио се прошле недеље на Цетиње.

Јавно предавање. И код нас се иницијативом Њ. В. Краља Господра дошло на лијепу замисао, да се приреди низ јавнијех предавања, која могу бити од врло лијепе користе. Та предавања је сад у недељу отворио г. Петар Вучковић, министар просвјете и црквенијех послова у лијепу и пространој сали Дома Краљевске Владе. Тема је била женска у Господаревим дјелима. Предавање је било врло интересантно и лијепо израђено, да је са највећом пажњом саслушано. Од стране двора присуствовала је Њ. Кр. В. Књагињица Вјера и Њ. Кр. В. Књаз Петар. Било је врло лијепо посјећено тако, да је предњи дио сале био сав испуњен најчешћим синаџама, међу којима је било и Њ. Висок преосвештенство Гр. Св. Св. и већи дио државних великогостојника.

Наш телефон. Као што смо извјештавали, инсталација телефонске линије од Подгорице до Колашина извршена је и у недељу је предала ова нова телефонска линија саобраћају, а сада се приступило инсталацији линије Подгорица—Никшић, чиме ће се и радови на подизању телефонске мреже у овој години завршити. Како смо већ имали прилике, да се послужимо нашим телефоном, то се с великом похвалом можемо изразити о њему, јер одговора у потпуном смислу сврси којој је намијењен. Што се тиче телефонске мреже од Колашина, њу ће наш трговачки свијет с радошћу прихватити, јер ће им она у послужану корисно послужити, те се за њу може рећи да је први благодат за овај удаљени крај наше земље, који је до сада, с обзиром на комуникације, био забачен.

Акција противу скупоће. Скупоћа животних намирница бацала је многе у велику бригу на страни. На многим мјестима држане су и скупштине, на којима се протествовало противу скупоће и тражило пута и начина, да се једном стане на пут поскупљивању животних намирница. Тако је било у многим већим мјестима на страни. Сада се и у Загребу спремају, да држе скупштину, на којој ће протествовати противу скупоће, па спремају и извјесне приједлоге, који би се дали и остварити. А ако ико и ми на Цетињу бисмо требали ма што предузети у томе правцу, јер су цијене животних намирница тако силно скочиле, да се тешко могу подносити. Зато и апелујемо на општински одбор, који је већ пре-

дузео извјесну акцију у томе правцу, како би што скорије учинио све, да се скупоћа на Цетињу стане на пут и заштите интереси грађанства. Брза помоћ, двојака је помоћ.

Вјерење. Г. Крсто—Кићо—Мартиновић, помоћник управника цетињске поштанско-телеграфске станице у пензији, вјерио се са г-ђицом Анђом, сестром г. Марка Ђурчића, трговца овдашњег. Наше честитање.

Позориште. Сјутра у вече даје се представа „Рушка“, драма из сеоског живота у четири чина.

Књижевност

Историја књижевности. Професор Андра Гавриловић написао је и штампано књигу, која носи назив „Историја српске и хрватске књижевности српско-народног језика с уводом о почетку словенске писмености“. Министар просвјете у Србији помогао је штампање ове књиге из задужбине Д. Н. Беље. Књига износи 208 страница. Цијена 4 круне.

Споменица. Изашла је из штампе књига, која је намијењена успомена сјенима пок. дра Новице Ковачевића—Граховског, преминулог 6. маја о. г. У њој је биографија, живот и рад покојников и одзив штампе о његовој смрти.

О анексији. Божидар Нишашиновић је написао и штампано књигу за народ „Дали стварно постоји анексија Босне и Херцеговине?“ Уз књигу је и једна карта тријалитичке хапсбуршке монархије. Цијена 0.50 пара.

Настављена полемика. Д. Руварац наставио је полемику са Радосавом М. Грујићем о црквеној историји. Руварац је критиковао Грујићеву „Апологију“ због чега је дошло у сукоб с Грујићем, који је штампао двије брошуре као одговор Руварацу. Прије краткога времена Руварац је на прву Грујићеву књигу одговорио брошуром „Дале научну обраду г. Радослава М. Грујића!“ Ово је наставак ове полемике.

Књижевни оглас. Мој рад „Кратак преглед на народном просвјешћивању у Црној Гори од године 1860. до данас“ оштампан је и кроз два три дана упутићу га свима претилатницима.

Цетиње, 17. новембра 1910. г.
Никола Р. Мишић,
секретар министарства просвјете.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Јављам поштованима и поштованој читалачкој публици, да је изашао из штампе и сад се разишље претилатницима мој епски спјев

ХЕРОИДА

Ко жели добити речено дјело, нек се обрати писцу његовом на Цетињу. Ко скупи десет претилатника једнакесту књигу добива на дар; књијарски уобичајени попуст.

Спјев обухвата 31 штампани табак ослани а цијена је 3 перпера (круна, динар).

Молим све српске и хрватске белегристичке и политичке листове, да овај оглас изводе препечатати.

Цетиње, 10. новембра 1910. г.
Радомир Кривокапић Ордински

ОГЛАСИ

Официрско одијело

Израђујем по новом пројекту брзо, солидно и са умјереним цијенама. Примам поручбине и из унутрашњости.

С поштовањем
Јово Бујишић,
кројач на Цетињу.

10—10
Част ми је извјештајити све оне трговце, који би жељели, да им из Котора превозим робу, да полице од робе могу положити у Подгорици код г. Ђорђа Радојковића, а у Никшићу код г. Благоје Радуловића, са којима могу и погодбу учинити.

Цијене су: од Котора до Никшића 12 перпера, а до Подгорице 8 перпера од квинтала, изузев громорадне робе.

2—2
Никола Кршиќапа.

Милка Новосел

Дипломирана кројачица модерног женског одијела, ради по најновијим базарима солидно и јевтино, као год и бијело рубље.

Стан Баја Пивљанина ул. у кући Н. Белоша до А. Лекарије.
2—2